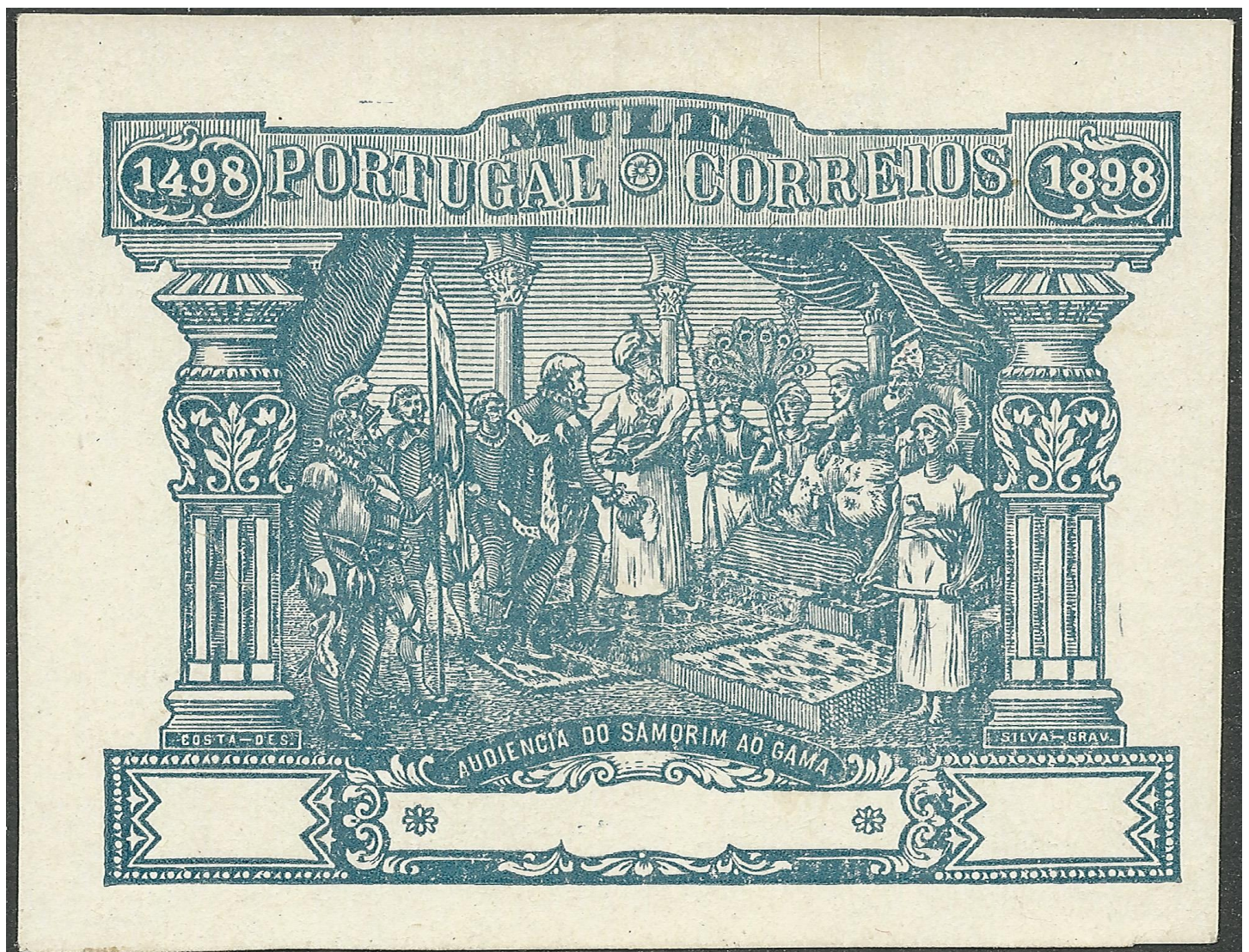

№ 124 september 2018

***Vasco da Cama en de eerste portzegels
van Portugal uit 1898, pagina 12 / 14***

***Filatelistische
Kontaktgroep Spanje ~ Portugal "Iberia" (KSP)***

Kontaktgroep Spanje - Portugal

Elektronisch lidmaatschap : € 18,--

KvK-nr. : 40411878 (Den Haag)

Website : www.ksp-iberia.nl

ISSN : 1384-1068

Nr. 124 september 2018

INHOUD :

Van het secretariaat	1
Iberia evenementen agenda	2
Oproep vraagbaak	3
Spanje: De Quijote-serie van 1905 (4)	4
De zeereis van Vasco da Gama (3)	12
De Portzegels CE 21 - CE 27 1915 (2)	15
Vervalsingen in Portugal (rectificatie)	16
Diverse berichten	17
Vraag en aanbod	19

VAN HET SECRETARIAAT

Op **zaterdag 22 september 2018** zal een speciale gezamenlijke bijeenkomst plaatsvinden met LACA (Latin American Collectors Association) in het Cultureel & Vergadercentrum "H.F. Witte" Henri Dunantplein 4 te De Bilt (3731 CL).

Telefoonnummer centrum "H.F. Witte" is 030 - 220.3954.

Let op! De zaal is vanaf 12.00 uur beschikbaar.

Koffie (etc.) en belegde broodjes zijn aldaar - tegen betaling - aanwezig.

De vereniging KSP zal tijdens deze bijeenkomst 3 consumptiemuntjes verstrekken voor een gratis drankje en/of hapje.

AGENDA :

1. 12.00 uur: Zaal open;
2. 13.00 uur: Opening bijeenkomst;
3. Enkele lezingen :
"Hispanidad: De relatie tussen Spanje en Latijns Amerika" - Dik Bakker
"Spaanse inval in 1862 vanuit Cuba in Mexico" - Hans Vinkenburg
4. Sluiting bijeenkomst, 17.00 uur (of eerder) .

Tijdens deze bijeenkomst is er geen veiling!

Routebeschrijving:

Per Auto: Rijdend op de A27 (Hilversum - Breda) neemt u ter hoogte van de stad Utrecht de afslag 30 (Veemarkt - De Bilt). Rij richting De Bilt (over de Biltse Rading) en bij de eerste verkeerslichten gaat u rechtsaf (Blauwkapelseweg). Na $\pm$ 150 meter gaat u linksaf (de Alfred Nobellaan) en na ongeveer 500 meter ziet u aan uw linkerhand het Cultureel & Vergadercentrum "H.F. Witte".

Per Openbaar Vervoer: Buslijn 77 rijdt van het Busstation Zuid bij het NS Centraalstation Utrecht naar NS station Bilthoven. Uitstappen bij de halte Blauwkapelseweg hoek Alfred Nobellaan in De Bilt. Volg de Alfred Nobellaan 500 meter en u ziet H.F.Witte aan uw linkerhand. Dit is ca. 5 minuten lopen.

Stapt u uit op de Hessenweg in De Bilt dan loopt u via de Looydijk naar de Alfred Nobellaan en dan ziet u het centrum voor u. Vanaf de Hessenweg is het ook ca. 5 minuten lopen.

VOLGENDE BIJENKOMSTEN

De volgende bijeenkomst(en) wordt(worden) gehouden op :

**Zaterdag 17 november 2018 te Nieuwegein-Zuid (Spaanse dag!)
Locatie: 't Veerhuis, Nijemonde 4: zaal "Flamingo".
(route-beschrijving komt in volgende "IBERIA").**

**Let op! De datum en locatie is gewijzigd! (was 10 november 2018!)
De zaal is per 12.00 uur beschikbaar, maar u kunt eerder komen,
aangezien er genoeg plaats is in het restaurant om bv te ruilen.**

EVENTEMENTEN AGENDA

In deze rubriek vestigen wij graag uw aandacht op nationale- en internationale tentoonstellingen die een raakvlak hebben met de SPAANSE en PORTUGESE filatelie, zowel in binnen- als buitenland. Als u bijdragen voor de agenda heeft kunt u deze per e.mail sturen naar Frits van Beekum op redactie@ksp-iberia.nl. Als u Spaans spreekt vindt u meer info over beurzen en tentoonstellingen op www.fesofi.es/cutenews/tabla.php en voor informatie over Portugese beurzen op de site van de CTT: www.ctt.pt.

2018

22 september 2018

In de Bilt wordt een gezamenlijke bijeenkomst gehouden met KSP en LACA (Latin American Collectors Association).

De bijeenkomst zal plaatsvinden in het Cultureel & Vergader-centrum "H.F. Witte",

Henri Dunantplein 4 in De Bilt. Er is voldoende gratis parkeerruimte.

Voor routebeschrijving per auto en openbaar vervoer zie: "Van het secretariaat".

5 / 6 oktober 2018

De gezellige beurs in Antwerpen, de ANTWERPFILA, wordt in het voorjaar en in het najaar georganiseerd in het Bouwcentrum (Antwerp Expo, Jan van Rijswijcklaan 191). Dit is een grote Belgische postzegel- en muntenhandelarenbeurs waar velen iets van hun gading zullen kunnen vinden. Het beursgebouw is naast de ringweg rond Antwerpen met volop gratis parkeerruimte naast het gebouw. Neem de afslag 4 en volg de A-12 tot over de ring en volg dan naar rechts het bord 'Expo'. De toegangsprijs is € 5,- voor 2 dagen. Info: www.fnip.be

19 t/m 21 oktober 2018

De POSTEX wordt gehouden in een nieuwe locatie / hal, zijnde Omnisport te Apeldoorn (Voorwaarts 55, 7321 MA); deze beurs is vooral gericht op verzamelaars van Nederland, maar er zijn ook enkele brieven

en partijenhandelaren met buitenlands materiaal. Info: www.postex.nl

25 t/m 27 oktober 2018

De 36e internationale BRIEFMARKEN-BÖRSE wordt weer gehouden in de Messe Sindelfingen, Mahdentalstrasse 116, D-71065 Sindelfingen (Duitsland) op donderdag t/m zaterdag. Er zijn ruim 160 Duitse en Internationale handelaren aanwezig alsmede postadministraties en promotiestands. Nadere informatie: www.messe-sindelfingen.de

EX FIL NA

31 oktober t/m 4 november 2018

Dit jaar wordt de EXFILNA 2018 gehouden in de mooie stad Sevilla.

Informatie via:

<http://www.fesofi.es/exfilna-2018/> of
<http://ecc2018.es/>

EXFILNA ECC
SEVILLA 2018
DEL 31 OCTUBRE AL
04 DE NOVIEMBRE

27 / 28 december 2018

In Barneveld wordt in De Veluwehal (Nieuwe Markt 6) jaarlijks in de zomer de

HOLLANDFILA postzegel en muntenbeurs gehouden en in de winter de EINDEJAARSBEURS.

Toegang 3 euro. De zomerbeurs is meestal rustig, maar de winterbeurs heel druk. Meer info op de website www.eindejaarsbeurs.nl

OPROEP VRAAGBAAK

In de rubriek 'Vraagbaak' kunt u vragen of problemen aan de redactie en leden van KSP voorleggen waarop u zelf geen antwoord weet. Of de redactie legt vragen aan u voor waarop de redactie geen antwoord weet. Dit kunnen vragen zijn met betrekking tot zegels, maar ook m.b.t. onbekende stempels, vreemde opdrukken, vermeende vervalsingen, literatuur, etc. Het staat vanzelfsprekend niet vast dat uw of onze vraag of probleem zal worden opgelost, maar ..... niet geschoten is altijd mis !!

*Alhoewel de redactie van dit blad zijn best zal doen om de vragen te beantwoorden, is het echt noodzakelijk dat iedereen die een plausibele oplossing voor de opgeworpen vragen kent zijn reactie doorgeeft aan **Frits van Beekum**. Uw ervaring en kennis is echt nodig !!*

Wij hebben een vraag ontvangen van Ria van Diepen:

Bijgaand zend ik je een scan van 2 sets van de officiële zegels Edifil nrs. 673, 674, 675 en 689 met de opdrukst:

Viva Espana, III, Ano Triumfal, Correo Aero

één met een zwarte kopstaande opdruk en één met een rode kopstaande opdruk.

Zowel in de oude als in de nieuwe catalogi kan ik de zegels wel vinden, maar niet met deze opdruk.

Wij (Ria en Bodo) zijn al een poosje aan het zoeken, maar niemand kan ons tot nu toe de oplossing geven.

Wie kan Ria van Diepen helpen met haar verzoek.

Spanje: De Quijote-serie van 1905 (4)

Dik Bakker

Vooraf

In de voorgaande drie afleveringen keken we naar de tot stand koming van de Quijote-serie van 1905, de eigenschappen van zegels van 5 en 30 céntimos en het plaatje dat erop is afgebeeld.

Het eerstvolgende zegel in de zin van de plaats van zijn afbeelding in de loop van het verhaal is het zegel van 10 céntimos. We zullen eerst weer kijken naar de filatelistische aspecten van het zegel. Daarna volgt dan een korte weergave van het hoofdstuk uit het boek waaraan de afbeelding ontleend is.

Filatelistische aspecten van het zegel van 10 céntimos

Afb. 1. Don Quichot's gevecht tegen de windmolens

Edifil nummer: Ed. 258 (zelfde nummer in Anfil en Filabo, Galvez nr. 331, Yvert 227, Michel 221, Scott 288, Stanley Gibbons 308).

Frankeerwaarde: 10 céntimos

Tarief voor o.m.: locale post; brieven naar Portugal en Gibraltar

Omdat het een gelegenhedenuitgave betrof mocht dit zegel volgens het dan geldende U.P.U.-reglement slechts gebruikt worden voor binnenlandse frankering.

Kleur: rood (*rojo*) of lichtrood (*rojo claro*; Edifil nummer 258a)

Geldigheid: 1 – 15 mei 1905

De serie was slechts te koop in Madrid, zodat het grootste deel van de afstempelingen afkomstig is uit deze stad, met name gedurende de eerste paar dagen van mei 1905.

Net als de overige zegels uit deze serie werden ook de zegels van 10 céntimos gedrukt in vellen van 50 stuks, in twee blokken van vijf bij vijf zegels, gescheiden door een horizontale tussenstrook. Van elk zijn dus in principe paren met tussenstrook te vinden. Randschrift van het vel: CENTENARIO DEL QUIJOTE. – COMUNICACIONES. – 50 sellos de 10 céntimos de peseta. Er staat een velnummer in de rechter bovenhoek van elk vel, met nummers A.000,000 t/m A.011,000. Die met nummer A.000,000 zijn

monsters (Ed. 258N). Het velnummer staat ook op de achterzijde van elk zegel uit het betreffende vel, in blauwe inkt.

Er zijn exemplaren van dit zegel bekend met een dubbele afdruk van het velnummer; de waargenomen dubbele nummers zijn A.003,415, A.003,492 en A.003,764 (Ed. 258nn).

Oplage: 550.000 stuks (= 11.000 vellen van 50 zegels), de op een na hoogste oplage van de gehele serie. Verreweg het grootste deel van de oplage is in de kleur rood, een kleine minderheid is lichtrood.

Het grootste deel van de oplagen van de gehele serie is niet verkocht tijdens de geldigheidsperiode, maar is wel nog tot in de jaren 20 beschikbaar gebleven via de filatelieloketten in Madrid, met uitzondering van de waarden 30 en 40 céntimos en 1 peseta. In 1938 en 1939 zijn overgebleven zegels uitgegeven met overdruk (zie hieronder). De uiteindelijk niet verkochte (en vernietigde?) aantallen zijn onbekend.

U.P.U. monster: afstempeling 'SPECIMEN' op voorzijde; velnummer op de achterzijde A.000,000 (Ed. 258N).

Er bestaan ongetande exemplaren van dit zegel, maar er zijn geen paartjes bekend, dus ze kunnen gemanipuleerd zijn.

Er zijn exemplaren van de 10 céntimos bekend met dubbele horizontale perforatie (Ed. 258ddh) en dubbele verticale perforatie (Ed. 258ddv), beide met velnummer A.007,112.

Er bestaan vervalsingen van alle waarden van de gehele serie. Die zijn, als gevolg van de korte periode van frankeergeldigheid, alle filatelistisch van aard, ook indien ze zijn afgestempeld. Er zijn dus geen 'falsos postales', vervalsingen op echt gelopen stukken. Er zijn vervalsingen van de 10 céntimos bekend met het nummers A.001,922, A.003,206, A.003,543, A.006,011, A.00-,261, A.008,866 en A.057,027. De laatste is buiten de reeks van de echte velnummers, en dus per definitie vals.

Afb. 2. Vervalsingen; het linker exemplaar is echt

In aflevering 2 zagen we dat aan het eind van de twintiger jaren het fenomeen maximumkaart zijn intrede deed in Spanje. De waarden 5c., 10c., 15c., 25c. en 50c. waren nog lange tijd te koop bij de filatelieloketten in Madrid. Deze zijn dan ook te vinden op kaarten met een overeenkomstige afbeelding. Uiteraard zijn er geen echt gelopen kaarten: de frankeergeldigheid was reeds lang verlopen. Afbeelding 3 toont een maximumkaart met de 10 céntimos, met een (uiteraard) valse afstempeling, en nog wel eentje van de allereerste dag.

DON QUIJOTE DE LA MANCHA. - La aventura de los molinos

Afb. 3. Maximumkaart met zegel van 10 céntimos en vals stempel

Echter, er waren in 1905 wel degelijk verzamelaars met een vooruitziende blik. De kaart in afbeelding 4 is verzonden op 11 mei van dat jaar. De geschreven tekst beschrijft een bezoek aan de Cervantes-tentoonstelling. De fraaie reliëf afbeelding toont Don Quichot in zijn aanval op een windmolen, met Sancho verbijsterd op de achtergrond. Er staat zelfs een kort citaat uit het betreffende hoofdstuk onder: '*Pues aunque mováis más brazos que los del gigante Briareo me lo habéis de pagar*' ('*En al strekken jullie meer armen uit dan de reus Briareo, ik zal het jullie betaald zetten*'). Dit is typisch een kaart van het jaar 1905 of daarvoor. Tot aan dat jaar gold immers de U.P.U-bepaling dat op de adreszijde van een ansichtkaart niets anders dan adresgegevens mochten worden ingevuld. Eventuele boodschappen moesten worden geschreven aan de kant van de afbeelding, waar ook de postzegel diende te worden geplakt. Bij deze kaart is daarom de rechterzijde van de beeldkant open gehouden, en daar heeft de afzender in dit geval ruim gebruik van gemaakt.

Afb. 4. Maximumkaart uit 1905 met zegel van 10 céntimos

We hebben gezien dat er na 15 mei 1905 nog grote aantallen van de Quijote-serie onverkocht waren. Dat gold met name voor de zegels met de grootste oplage: de 10 céntimos (oplage: 550.000), de 15 céntimos (oplage: 2.000.000) en de 25 céntimos (oplage: 200.000). De meeste zegels zijn, zoals we reeds eerder vermeldden, nog vele jaren in de naverkoop geweest. Maar zelfs dat leidde kennelijk niet tot volledige uitverkoop. Gebrek aan middelen als gevolg van de burgeroorlog maakte dat de Republikeinse regering de nog immer aanwezige voorraden van de drie genoemde zegels heeft gebruikt om nooduitgiften te vervaardigen, door ze te voorzien van een overdruk. De overdrukken op de 15 en 25 céntimos zullen we in de betreffende afleveringen tegenkomen. De 10 céntimos is zelfs tweemaal hergebruikt. De eerste keer was in 1938, toen een serietje van twee zegels werd uitgegeven ter viering van de 7-e verjaardag van de Republiek. De 10 céntimos werd aangewend voor de luchtpostvariant, en maar liefst 25-voudig opgewaardeerd, tot 2 pesetas 50 céntimos. In de Edifil-catalogus heeft dit zegel nummer 756; het wordt getoond in afbeelding 5.

Afb. 5. De 10 céntimos met 1938 overdruk

De vertaling van het opschrift luidt:

LUCHTPOST
14 april 1938
VII Verjaardag
van de Republiek
2'50 pts.

Dit zegel werd uitgegeven op 14 april 1938; de geldigheid ervan verliep op 31 maart 1939. Het zegel was slechts verkrijgbaar bij het filatelieloket in Barcelona. De velnummers, afgedrukt op de achterzijde, lopen van A.009.501 tot A.010.000. Dit levert dus een totaal van 25.000 zegels. Het verkochte aantal is niet bekend, maar zal gezien de aanschafprijs en de unieke verkooplocatie niet erg hoog zijn geweest. Er zijn varianten van deze opdruk bekend, met name verschillen tussen het cijfer '5' (Ed. 756t/ta/tb), alsmede verticaal verschoven opdrukken (Ed. 756dv/dva).

In 1939 kwam het tot een tweede nooduitgave middels overdruk, nu in de vorm van een serie van drie, met een van elk van de genoemde zegels. De 10 céntimos werd ditmaal zelfs 50 keer opgewaardeerd, tot 5 pesetas. Er werden 300 vellen overgedrukt, in totaal 15.000 zegels. Daarvan werden slechts 650 exemplaren verkocht. Het restant werd vernietigd, en wel bij decreet van 9 mei 1949, dus onder het Nationalistisch Franco-bewind. Van in elk geval de volgende velnummers zijn exemplaren van deze tweede overdruk op de 10 céntimos bekend: A.010.217, A.010.220, A.010.300, A.010.315, A.010.317, A.010.495 en A.010.496. Men was voornemens dit zegel vanaf 1 februari 1939 frankeergeldigheid te geven, maar daar is het niet van gekomen. Het staat dan ook te boek als No Expendido, en kreeg Edifil nummer NE36. Men mag gevoeglijk aannemen dat de motivatie van deze uitgave, vooral ook gezien de ongewoon hoge nieuwe waarde, voornamelijk was ingegeven door financiële motieven, begrijpelijk zo tegen het einde van de alles verwoestende burgeroorlog (1936-1939).

Afb. 6. De 10 céntimos met 1939 overdruk

Een curiosum is te vinden in afbeelding 7. Deze brief is afgestempeld op 16 februari 1937. Hij is gestuurd vanuit Granada naar Zaragoza, beide steden op dat moment reeds in handen van de Nationalisten. Naast twee verplichte toeslagzegels van 5 céntimos is de brief gefrankeerd met het Quijote-zegel van 10 céntimos. Zoals eerder aangegeven was dit zegel was reeds 32 jaar niet meer geldig voor frankering, maar het gebruik is kennelijk toch toegelaten, vermoedelijk wegens gebrek aan beschikbare zegels.

Afb. 7. De 10 céntimos op een brief uit 1937

Zover over het zegel van 10 céntimos zelf. Nu verder over de afbeelding erop.

Don Quichot vecht tegen windmolens: Deel I hoofdstuk 8

In de vorige aflevering zagen we hoe Don Quichot tot ridder werd geslagen door de waard van een herberg. Hij wil nu eerst terug naar huis, om geld te halen, de juiste kleren, en zelf voor de eventuele op te lopen wonden. Verder wil hij zich een knecht te verwerven, zoals elke echte ridder die natuurlijk bij zich heeft. Onderweg begaat hij en passant nog een paar domheden. Vlak bij huis valt hij tenslotte nog enkele kooplieden aan, in wie hij evenzovele struikrovers meent te ontwaren. Dit gevecht loopt slecht voor hem af, en hij eindigt zwaar gehavend aan de kant van de weg. Zijn wapenrusting is geheel in puin, en ook zijn paard Rocinante is er slecht aan toe. In die toestand wordt hij gevonden door een toevallige voorbijganger, die hem helpt om thuis te komen. Daar wordt hij direct te bed gelegd, waarin hij vele dagen doorbrengt.

Al snel echter begint hij weer plannen te koesteren om opnieuw op weg te gaan, ondanks de protesten van zijn huishoudster en enkele vrienden. Hij probeert een niet al te snugger, dikbuikig boertje, Sancho Panza geheten, te overtuigen om hem als zijn knecht te begeleiden. Dat lukt tenslotte, als Quichot belooft dat hij binnen een week na vertrek een eiland zal veroveren, waarvan hij Sancho dan vervolgens gouverneur zal maken. Quichot verkoopt en verpand nog weer een deel zijn bezittingen om een nieuwe wapenuitrusting te kunnen bekostigen. Daarna is er nog net genoeg geld over om voor Sancho een ezel te kopen; een paard zit er niet meer in voor hem. Veertien dagen na de ongelukkige thuiskomst knijpen beiden er 's nachts stiekem tussenuit. Tegen de ochtend zijn ze ver genoeg om niet meer ingehaald te kunnen worden.

Later die dag bereiken Quichot en Sancho een open vlakte. Daar zullen ze het avontuur beleven dat vermoedelijk het bekendste is van de vele avonturen die later nog hun deel zullen zijn, en dat in veel talen spreekwoordelijk is geworden. Verspreid in de vlakte staat een groot aantal windmolens. Omdat er weinig wind is, staan alle wieken stil.

Afb. 8. Windmolens in La Mancha (Consuegra)

Quichot zegt tegen Sancho dat dit mooier is dan hij reeds verwacht had: veertig afschuwelijke reuzen staan tegenover hen, hun twee kilometer lange armen dreigend opgeheven. Het zal een dienst aan de mensheid zijn deze allemaal te doden. Als Sancho oppert dat het maar windmolens zijn, en die lange armen wieken, werpt Quichot tegen dat zijn knecht nog niets van het Grote Avontuur begrijpt, en van de uitdagingen waar een ridder zich voor gesteld ziet. Als hij bang is moet hij maar een eindje verderop afwachten, en ondertussen een schietgebedje doen. Dan geeft hij zijn paard de sporen, en

valt met gestrekte lans de eerste windmolen aan, onder de uitroep die we al op de kaart van afbeelding 4 tegenkwamen. Op hetzelfde moment steekt echter de wind op, en de wieken van de molen beginnen vervaarlijk te draaien. Quichot's lans raakt verward in een wiek. Man en paard worden opgetild en een eind verder neergeworpen, waar beiden versuft blijven liggen. Geschrokken snelt Sancho toe, zo vlug als zijn ezeltje het toelaat. Hij probeert zijn baas tot rede te brengen, maar deze weigert te luisteren. Sancho snapt immers niets van de oorlog, waarin de situatie zich doorlopend wijzigt. De tovenaer Freston heeft de reuzen zojuist veranderd in windmolens, zodat Quichot ze niet meer te grazen kan nemen. Sancho legt zich er maar bij neer, en verzucht dat dit kennelijk is wat de Voorzienigheid wil. Hij helpt Quichot op zijn paard, dat nog half kreupel is, en ze trekken verder, in de richting van de het stadje Puerto Lapice, waar verdere avonturen en gevaren op ze wachten.

Referenties

Andreu i Bartoli, Xavier et al (2009). *Catalogo Unificado Especializado de Sellos de Espana Tomo I*. Madrid: Edifil.

Cervantes Saavedra, Miguel de (1940 (1605)). *El Ingenioso Hidalgo Don Quijote de la Mancha*. Madrid: Colección Austral.

Sánchez Molto, Manuel Vicente (2005). *Cervantes y El Quijote en la Filatelia y la Historia Postal*. Alcalá de Henares: Asociación de Aficionados Filatélicos.

1497 De zeereis van Vasco da Gama en de eerste port zegels van 1898 (deel 3)

De portzegels Vasco da Gama serie CE 1-6 in 1898

Deze portzegels vormen een onderdeel van de beoogde festiviteiten. Men kan deze uitgave niet als echte portzegels beschouwen; die werden eigenlijk pas in 1904 officieel uitgegeven startend met CE 7. Het was heel exceptioneel dat de Posterijen de uitgave in juni 1898 autoriseerden omdat zowel de Postdirectie als de Munt zich tegen de uitgifte hadden uitgesproken.

Men heeft allerlei middelen aangewend om de port uitgave tegen te gaan, toen het comité ter uitvoering van de festiviteiten op 6 november 1895 het idee van een boete (multa) zegel lanceerde. Carlos Maria de Miranda Costa (de ontwerper van de zegel) had op 19 december 1895 bij het verkrijgen van de opdracht geen idee dat het om een port zegel zou gaan. Op 19 april 1896 bepaalde het Ministerie van Marine en Overzee dat de fabricage van de Vasco da Gama herdenkingszegels definitief doorgang kon vinden, zonder echter de gewenste portzegel, omdat een dergelijk zegel niet bij de Post werd toegepast. Het Comité bepaalde, zeer tegen hun zin in, dat men de beslissing accepteerde; hoewel men de toepassing van een Multa zegel zeer nuttig vond. In september 1896 leek het idee van een portzegel definitief van de baan totdat de Directeur Generaal van de Posterijen plotseling van mening veranderde. Men heeft geen idee waarom, maar het zou kunnen zijn dat men door het uitbrengen van een portzegel als noviteit de verzamelaars meer zou kunnen interesseren dan met de gewone uitgifte. Een allereerste uitgave van portzegels zou wellicht het te verwachten fiasco wat verzachten.

De Munt informeerde het verraste Comité en het ontwerp van Miranda Costa werd onmiddellijk goedgekeurd en betaald. De vervaardiging werd op 14 april 1897 aan de Casa da Moeda (Munt) toegewezen daar men geen mogelijkheid had de zaak noch op tijd bij Waterloo te krijgen. Het jaartal in het ontwerp moest nog gewijzigd worden in 1898 en bij de graving moest nog het woord MULTA toegevoegd worden. Ondanks alle inspanningen kon men de zegels eerst in mei 1898 laten verschijnen te gebruiken tot de voorgeschreven einddatum 30 juni. Aldus kon men slechts 2 maanden de zegels op de markt brengen, hetgeen een maand gemiste verkoop kostte.

De waarden bedroegen 5, 10, 20, 50, 100 en 200 reis; het dubbele van de gewone posttarieven zoals internationaal was vastgesteld. Merkwaardig is dat deze Multa zegels alleen in Porto en Lissabon zijn gebruikt met en afstempeling. Buiten deze steden waren in geen enkel postkantoor deze portzegels beschikbaar. Een saillant detail werd aangedragen door de directeur van de posterijen. Hij verbood ten stelligste het voorafstempelen van de port (multa) zegels op het postkantoor, verbolgen als hij was over alle Vasco da Gama festiviteiten die de post alleen maar ellende op zou leveren. Het weigeren van deze voorkeur afstempelingen bracht vele verzamelaars in het land er toe om ongefrankeerde post naar zichzelf of familie te zenden om toch maar aan gestempelde exemplaren te komen. Daarbuiten werden door de Posterijen de postfrisse zegels aan filatelisten en handelaren aangeboden in speciale gele zakjes met het opschrift "Multa 385 REIS".

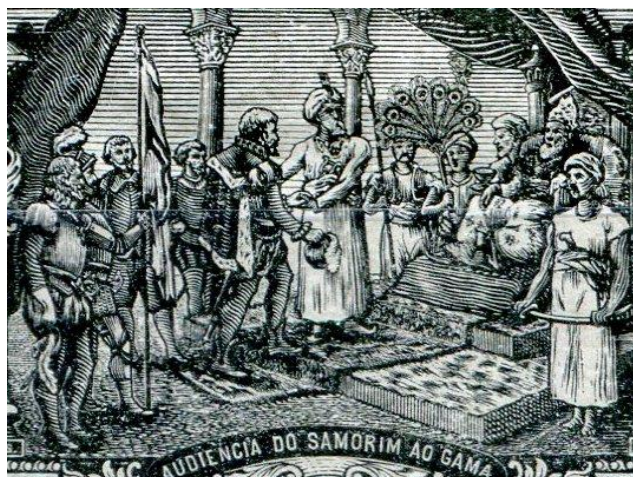
Van elke portzegel werden er 80.000 stuks aangemaakt, dus in totaal 480.000 stuks voor exclusief gebruik gedurende 2 maanden. Het gebruik viel zo tegen dat de Munt met ca. 300.000 ongebruikte zegels bleef zitten. De netto opbrengst was slechts 7.000 escudos na aftrek van de (lage) productiekosten en de vergoeding aan de Posterijen. De helft ging naar het rijk en de andere helft was voor het uitvoerend Comité.

In 1907 werden er 15.000 van de 300.000 zegels verbrand. De rest werd in 1911 met de opdruk REPUBLICA en een eventuele nieuwe waarde verbruikt als normale frankeerzegels. Tot in de koloniën werden deze portzegels als frankeerzegels gebruikt met de bekende opdrukken.

Tenslotte zij nog vermeld dat door het uitblijven van de Ceres zegels in 1911 deze portzegels moesten worden bijgedrukt inclusief opdruk.

Toch is er een opvallend feit in deze desastreuze geschiedenis te vermelden: Het ontstaan van de eerste portzegels van Portugal; een fraaie schepping van Carlos Maria de Miranda Costa in 6 waarden voorstellende "De ontmoeting van Vasco da Gama met de Samorim van Calicut".

Het zal duidelijk zijn dat Vasco da Gama nooit zijn standbeeld heeft gekregen.

Detail van de 5 reis Multa zegel.

Jan van Gerwen

1915 De portzegels CE 21 – 27 (type 1904). (deel 2)

In 1915 verscheen een nieuwe serie portzegels. Nieuw is echter een beetje te sterk uitgedrukt. De uitgave is praktisch gelijk aan de voorgaande serie met dien verstande dat de waarde aanduiding "reis" werd gewijzigd in "centavo(s)". Deze serie liep ook tot 30 september 1945 en is wellicht de meest interessante omdat hij vele malen is bijgedrukt op maar liefst 4 verschillende papiersoorten: porcelana, pontinhado, liso en acetinado. Een totaal van minstens 20 verschillende zegels. Naast deze papiersoorten zijn er dan ook nog de kleurverschillen. Werkelijk een zeer interessante serie!

Merkwaardigerwijs werd deze serie niet vervaardigd in opdracht van de Staat, doch was het een eigen initiatief van de Casa da Moeda. Er was geen wettelijke opdracht zoals dat bij iedere uitgave vereist was. Men vond de gravure uit 1904 van José Sérgio de Carvalho e Silva kennelijk perfect geschikt voor de nieuwe uitgave in centavos. Mogelijk heeft het opraken van de voorgaande serie tot deze uitgave geleid.

De eerste uitgave was in 1915 op een toevallig overgebleven restant porcelana papier en wel 1½ miljoen stuks. De tanding van de zegels was 11½ x 11½. Bij het drukken van deze zegels werd een drukplaat van de 10c. blauw beschadigd. Dit leverde de volgende afwijkingen in enkele clichés op:

- De 4 laurierblaadjes rondom de waardebepaling verschillen van het origineel evenals het woord "Porteado". Ook de lijst is aangetast.
- Alleen de lijst en de laurierblaadjes zijn beschadigd.
- Er is verschil tussen de bovenste en onderste laurierblaadjes. Beschadiging linksbinnen bij het woord Porteado en bij het raam rechtsboven.
- Bovenste laurierblaadjes zijn beschadigd.
- De laurierblaadjes links zijn beschadigd.

De tweede uitgave was in mei 1917 en behelsde slechts 1 waarde. 136.000 stuks van de 5 centavos op pontinhado horizontaal papier van het Engelse bedrijf Waterlow. In maart 1918 volgde een derde druk; 1, 2 en 3 centavos op pontinhado papier 448.000 stuks. De 4^e uitgave was een jaar later in januari 1919; de 1, 2, 3, 4 en 5 centavos ruim 1 miljoen zegels op hetzelfde pontinhado papier. Een 5^e uitgave volgde een jaar later met weer ruim een miljoen zegels. De 6^e en laatste druk verscheen in maart 1921 met de waarden 1 t/m 10 centavos. Deze keer op een ander soort papier namelijk liso papier van eigen bodem. Ook werd een nieuwe tanding machine in gebruik genomen die de zegels voorzag van de tanding 12x11½. Aan deze afwijkende tanding zijn deze zegels te herkennen. Deze afwijking staat niet in de catalogus vermeld. Als bijzonderheid, niet opgemerkt door de fameuze Oliveira Marques, duikt er één acetinado zegel op tussen deze liso zegels namelijk CE 23 de 2 centavos in lila. Bij deze laatste uitgave is waarschijnlijk ook nog transparant papier gebruikt voor de waarden 1, 3, 4 en 5 centavos.

Postbode in de 19e eeuw

Na deze laatste druk kwam in maart 1921 de opdracht dat nieuwe zegels dienden te verschijnen in dit ontwerp uit 1904 maar dan in één uniforme kleur zoals internationaal was vastgelegd.

Het blijkt dus dat deze serie CE 21 – 27 met al zijn papiersoorten, kleurverschillen en drukfouten zeer de moeite waard is om diepgaand bestudeerd te worden. Wie weet vindt iemand de verdwaalde nummer 23 2 centavos lila op acetinado papier.

Briefkaart verzonden uit Estoril naar Foz do Douro op 2 januari 1921 gefrankeerd met 3 centavos. Het tarief was echter die maand gewijzigd in 6 centavos zodat er 6 centavos (2 x 3 centavos) als port berekend werd

Jan van Gerwen en Henk Veen

Vervalsingen in Portugal (rectificatie)

In IBERIA nummer 122 is helaas een foutieve afbeelding geplaatst in het artikel. In de tekst wordt gesproken over een vervalsing van een "Rechte Band"-type, terwijl een "Kromme Band"-type is afgebeeld.

Op de volgende pagina laten wij de beide vervalste typen naast elkaar zien.

“Kromme Band-type, 50 Reis (VALS)

*“Rechte Band”-type. 50 Reis (VALS)
(met opdruk “MADEIRA”)*

DIVERSE BERICHTEN

Boekje Echtheidskenmerken

Sinds eind 2013 is de nieuwe versie van ons boekje “Echtheidskenmerken van de Spaanse Postzegels (1855-1900)” weer te koop. Co-auteurs Frits van Beekum en Hans Vinkenborg hebben de inhoud geheel herzien en gecorrigeerd waar nodig. Onmisbaar om de echte en de valse zegels van klassiek Spanje te kunnen onderscheiden. De uitgave is thans geheel in KLEUR hetgeen de duidelijkheid zeer ten goede komt. Het boekje is weer in 2 talen (Nederlands en Engels) en bij alle kenmerken is ook weer vermeld of het een officieel graveurskenmerk is of niet. De prijs is € 15,- voor leden (excl. portokosten).

Op de volgende bijeenkomst kan deze uitgave worden besteld bij het bestuur. Als u het boekje per post toegezonden wilt hebben kunt u het bestuur een email sturen of bellen.

Het keuringsarrangement met de BondsKeuringsDienst (BKD)

KSP heeft een speciale regeling met de BKD waardoor u tegen gereduceerde tarieven zegels kunt laten keuren. Maak hier gebruik van als u twijfelt aan de echtheid van uw zegel ! Voor de prijs hoeft u het niet te laten ! Wie weet is uw zegel vals en blijkt het een 'orginele' Fournier of Sperati vervalsing te zijn. Of misschien is die dure zegel toch echt! Informatie bij Frits van Beekum of Henk Veen. Als u alleen een mondelinge mening wilt kunt u uw dubieuze zegels ook gewoon meenemen naar de bijeenkomst, soms kunnen we u direct uitsluitel geven !

Toezening veilinglijsten KSP

De veilinglijsten worden standaard alleen toegezonden aan leden die in de afgelopen 3 jaar tenminste 1 maal iets hebben gekocht of geboden op een KSP veiling of als zij zich expliciet hebben opgegeven. Wij doen dit om drukwerk- en portokosten te besparen. Mocht u geen lijst hebben ontvangen en toch prijs stellen op toezending dan kunt u dat melden bij Henk Veen en dan wordt uw naam weer op de mailinglist gezet.

Aanlevering veilingmateriaal

Uw te veilen materiaal kunt u inleveren bij Nico Beek (Spanje) of bij Jerry Spaans (Portugal) en dat wordt dan opgenomen in één van de veilingen die tijdens de kwartaalbijeenkomst worden gehouden. Wel verzoeken wij u dat materiaal eerst uit te kavelen en goed te nummeren en te prijzen om te voorkomen dat de

veilingmeesters dit moeten doen. U kunt uw materiaal afgeven tijdens de bijeenkomst of toesturen naar de adressen zoals vermeld in de binnenomslag. Ook u heeft vast wel dubbel materiaal waar een ander naar op zoek is. Dus zoek s.v.p. uw materiaal bij elkaar en biedt het aan !

U gaat toch ook inleveren voor en bieden op kavels van de KSP veiling !

Auteurs gezocht

We hebben het hier al vaak gezegd: KSP is op zoek naar meer auteurs die artikelen kunnen schrijven voor ons blad IBERIA. Het schrijven van artikelen rust nu nog op de schouders van een paar leden en te veel leden doen helemaal niets voor de vereniging. Iedere verzamelaar heeft wel een bepaald specialisme waarover hij of zij iets op papier kan zetten. Het komt de diversiteit zeer ten goede als meer leden een bijdrage gaan leveren aan ons blad. Laat het bestuur s.v.p. weten wat u voor de vereniging kunt doen !

Spanje: De Quijote-serie van 1905 (4) pagina 4 / 12

 **Filatelistische
Kontaktgroep Spanje ~ Portugal "Iberia" (KSP)**